СЕРБСКЕ НАРОДНЕ НОВИНЕ.

Новине наше излазе сваке седмице двапутъ а С. Нар. Листъ по еданпутъ.

ГОД. X.

Пренумерирати се може на свак. ц. к. Пошти с полгод. ценомъ 5 фор. среб.

ЧИСЛ. 91. ПЕШТА, Четвртакъ 20. Ноемврія. 1847.

УНГАРІЯ.

Државни Соборъ у Пожуну.

Послѣ Бараньске вармеђе посланика, кои е совѣтованѣ о одговору, кои се на кралѣвска предложенія одъ стране Државногъ Собора дати има, започео, говоріо е посланикъ Пештанске вармеђе Кошутъ. Између ова два предложенія двизали су се говори свію прочи словослова до 26 тогъ Нов. У засѣданію овога дана држаномъ учиніо е и Грофъ Стеф. Сеченьи, посланикъ Мошоньске вармеђе, предложеніе, кое се у езгри са предложеніемъ посланика Пешт. варм. готово сасвимъ слаже, и само у призрѣнію на начинъ одъ нѣга одступа. По овоме имале би се бриге, кое новіе поступанѣ правителства причинява, само уобште, а не поособъ споменути. — Нов. 27-дмогъ окончано е совѣтованѣ о овомъ предмету, о коемъ се одъ 22-тогъ Нов. осимъ 8 варм. све проче обширно изясниле. У овомъ засѣданію позвао е Кошутъ сл. Станове, да, будући е овай предметъ већъ сасвимъ изцрплѣнъ, вотизираю, коіомъ се приликомъ и они посланици, кои іоштъ говорили нису, изяснити могу. Овимъ поводомъ посланикъ Бараньске варм. свое предложеніе са соизволеніемъ они, кои су га бранили, натрагъ узме и соизволи, да се само на Мошоньско и Пештанско предложеніе вотизира. — Бараньско предложеніе у томе се состои: у одговору има се пре свега изложити благодарность Нѣг. Величеству зато, што е на Собору мађарски говорити и Ерцхерцога Стефана за Палатина потврдити благоизволило, а исто тако и за крал. предложенія; поредъ тога има се Нѣг. Величество умолити, да тегобама држевнимъ како предварителнимъ, тако и поединимъ помогне. — По Пештанскомъ предложенію има се такођеръ благодарность Нѣг. Велич. изразити, као и достойно припознаванѣ напредующе желѣ, коя се у кралѣв. предложеніяма показуе, — поредъ тога имало би се навести као найглавнія причина безуспѣшности тегоба и желѣ напредованя то, што 10. зак. чл. 1790. год. ніе дѣйствително у животъ ступіо, слѣдствомъ тога имали би се споменути одъ последнѣгъ Држ. Собора учинѣни на абсолутизмъ тежећи кораци правителства, као система администраторска, вопросъ хорватски, несоюжаванѣ части, непубличиранѣ вѣроизповѣдателни и мѣновни закона у граници, и напослѣдку имало би се искати, да се у Пешти сваке године Државни Соборъ држи. — У предложенію Мошоньскомъ такођеръ се содржава благодарность, чини се споменъ 10 тогъ зак. чл. 1790-те год., бриге народа пакъ сбогъ нове системе правителства имале би се само у найвећой обширности, а не поединце навести, напослѣдку играло би найвећу роллу исканѣ, да се у Пешти сваке године Држ. Соборъ држи. — Одъ ова три предложенія примлѣно е Пештанско са већиномъ одъ 4 гласа.

ХОРВАТСКА и СЛАВОНІЯ.

Загребъ. — Нов. 20-тогъ започета е подъ предсѣдателствомъ првогъ Поджупана Іосифа Зувића главна скупштина Загребачке вармеђе. Предсѣдатель е за предметъ совѣтованя данакъ, надзиранѣ явне сигурности, поправлянѣ друмова, изображеніе народа, и граденѣ вармеђскогъ дома опредѣліо біо, кадъ наедаредъ велики Бележникъ Фр. отъ Б—ѣъ устане, са тимъ изясненіемъ, да се онъ о важности предложены предмета несумня, али, будући е државни Соборъ већъ започетъ, држи, да се на овой скупштини преимуштественно државно-соборни предмети предузимати имаю. Међу ове принадлежи и заключено на посдѣдньой скупштини прошеніе, кое особенъ за ту цѣль наименовани одборъ унгарскомъ државномъ Собору поднети има. Будући пакъ да се незна, би ли споменути одборъ желю Загреб. варм. држав. Собору онако, као што би то Станови желили, поднео, зато предлаже словословъ, да се прошня ова писменно сочини и поднесе. Предложеніе ово буде примлѣно и велки. Бележнику наложено, да ово писменно сочини. Г. Вел. Бележникъ на ово примѣти, да онъ едно таково писменно већъ готово има, кое дакле прочитано и у цѣломъ свомъ простору одобрено буде. У овомъ доста пространомъ писменну показуе се духъ садъ у Загребачкой варм. владаюће партае сасвимъ ясно, и очевидно е мнѣніе ове господе у смотренію наше народности и народногъ езика — у смотренію наши народни и муниципални попеченія обяснѣно на особити начинъ, кои у свакомъ изображеномъ родолюбцу дубоко сожаленіе побудити мора сврху овогъ слѣпогъ поступаня противъ свакогъ народногъ напредка, противъ процвѣтаня собственногъ народа и отечества, сврху оволикогъ непознаваня народни дѣла и потреба, и оволикогъ нецѣненя найдражіе и найсветіе драгоцѣности народне — кньижевногъ езика — когъ они изъ притворности и незнанства упркосъ озбильнимъ и ученимъ изпитаніяма не мало славенски, него и други европейски езикоизпитателя — ни за свой собствени народни езикъ неће да припознаду. — У овомъ писменну пре свега се тужба подиже сбогъ тога, што су племићи на земальской скупштини пособногъ гласа лишени. Овай Соборъ кр. Х. С. и Д. мора се, вели се у истомъ писменну, сматрати као обична Банална конференція, на коіой само они, кои кралѣвске службе или колайне притяжаваю, прааво гласа имаю, или га морамо сравнити са свештенимъ конзисторіяма, у коима Епіскопъ предсѣдава, а каноници рѣшаваю. На последнѣмъ оваковомъ Собору, тужи се далѣ у истомъ писменну, штатутъ одъ год. 1805-те е уничтоженъ и на мѣсто латинскогъ езика на степенъ дипломатическогъ подигнутъ е народни езикъ, кое е очевидно мешанѣ у посао законодавства. Овай дипломатическимъ поставши езикъ и

ніє езикъ народа, него є србски или србскомъ врло налични езикъ. Далѣ предлаже се у овомъ писменну, да ће, ако се у Хорватской, на мѣсто латинскогъ други кои езикъ на степенъ званичногъ езика подигне, одтудъ прво административно, а за овимъ и политическо одцепленѣ одъ Унгаріє слѣдовати, ербо ће се у таковомъ случаю— тако просителъи заключую — сви протоколли и явни послови „илирскимъ" езикомъ одправляти, пакъ ће онда овай езикъ и Хорвато-Мађари учити морати; одовудъ ће одделѣнъ Мѣстозаступни Совѣтъ нуждним постати, а за овимъ совршено одцепленѣ Унгаріє одъ Хорватске, на кое се и онако иде. Садъ долазе просителъи на стару свою пѣсму, и туже се, што є акція, кою су они Учреднику Нѣм. Загреб. Новина опредѣлили били, одъ Мѣстозаст. Совѣта уничтожена. Напослѣдку моле Унгар. Зем. Соборъ, да Загреб. вармеђи особенно одъ прочи хорватски вармеђа прааво гласа и столице подѣли. — Кадъ ово писменно прочитано буде, моліо є Г. отъ П., да мѣсто оно о народномъ езику изоставлѣно буде, да се не би явно мнѣніє, кое мађ.-хорватску партаю и онако за антинаціоналну држи, іоштъ болѣ посвѣдочило. Онъ є Зем. Собору присутствовао, али онъ ніє тамо чуо, да є србски езикъ дипломатическимъ постао, него се у предложенію вели само: да народни езикъ у будуће на мѣсто латинскогъ ступи." Сбогъ овогъ моли словословъ повторително Станове, да се оно мѣсто о езику изъ прошенія изостави. Но овой нѣговой молби удовлетворено небуде, и цѣло прошеніє онако, као што є прочитано, примлѣно буде.

АУСТРІЯ.

Бечь. — (Прва овогодишня славенска забава (бесѣда). — Ко ніє у туђой земльи подъ другимъ поднебіємъ сладке звуке матерногъ езика слушао, тай ће тежко моћи себи представити дружину, одъ хиляде и више Славяна, кои су се на забаву сакупили, да по домородномъ обичаю єданъ другогъ поздраве, да матернимъ езикомъ прозборе, да своє народне пѣсме чую, и у веселой братской слоги међу своимъ саплеменицима єдно вече проведу. Сладкотужна осѣћаня пробію прси, и сладки спомени, кои су у найдубльимъ угльима срца нашегъ сакривени поспали, разбуђую се изъ мутногъ дремежа, а душа као у нѣкой несвѣстици и сладкомъ узтргу находећи се прислушкує онимъ звуцима, кои насъ на срећно прошле данке дѣтинства опоминю, и тако текъ осѣћамо што є красно и виспренно у имену овомъ отечество. Не мислите, да єдино Швайцаръ домовину у срцу носи, коя се као нѣки яснозвучни єкъ крозъ прси му одзовне, чимъ га пѣсме домовине на нѣгове високе горе опомену. Сваки, кои є подъ тихимъ отчинимъ кровомъ умилно славуєво кликтанѣ и зрака пролѣћнѣга сунца уживао, ма како био убогъ, мора овай гласъ у срцу носити, као єдино наслѣдіє, кое му є отацъ оставіо. Пакъ толико већма Славянинъ! Суморность нѣгови тужни пѣсама, кое душу и срце потресаю, єсть найкадрія нѣгове найунутреніє и найтайніє живце дирнути, и кадъ се онъ брегова своє домовине сѣти, туга га и радость обузме, и дође му да тужећи пѣва, или пѣваюћи тужи одъ неизреченно сладкогъ бола, и то є любавъ къ домовини. Но появъ овай не само по простомъ своимъ значаю, кои срца свію овдѣ у престолномъ граду живећи Славяня потреса, но и у вишемъ обзиру узетъ траянѣ и правацъ дає брагонравію, єръ изъ резиденціє произходи, и найясніє знаке усрдія и одушевлѣня дає, коима се любавъ спрама владаюћегъ дома изражава. Да є само човѣкъ био и слушао онай шумни плѣсакъ, коимъ є величествена пѣсма: „Садржи Боже" одпѣвана. Силни є и трогателни био овай изразъ любови и почествованя, кои є овдѣ изъ хиляда славенски грла закликнуо, и на ново ону истину обѣлоданио, да подъ усрећаваюћимъ скиптромъ нашегъ високогъ владаоца сва племена сгоду добіяю своє одушевленѣ рѣчма и звуцима оживити!! Скоро би намъ музикална часть ове забаве само као улазакъ у ню служила, да ніє важность художества овогъ вагу претегнула, коіой се поклонити морамо, и шта може срца већма саєдинити и споити, одъ музике! Зато похвалимо є по достоинству. Єданъ ратарски ликъ (Krieger chor) одъ Винтера сачинѣнъ отворіо є пѣванку. Ово є одъ многобройни мужки гласова точно и ватрено изведено. За тимъ є Г. Прокопъ єдну словачку и єдну чесску пѣсму пѣвао са живимъ означаванѣмъ. Игнятъ Тедеско Чехъ, свирао є онда єдну чесску пѣсму съ таквимъ савршенствомъ, какво текъ у вѣштаку овомъ познаємо. Послѣ єдно красно шаљиво стихотворенѣ одъ Рубеша, говорено съ пріятносћу и природносћу одъ Господичне Кракора, и будући є то ньой прво покушенѣ било, то морамо нѣну способность овдѣ топло похвалити. Г. Вакъ добровольникъ (dilettant) и смѣли баритониста, одпѣвао є єдну чесску и єдну польску пѣсму, и весма се допао. Затимъ є свирао Хайндлъ. Мало што ніє „Бесѣда" несрећу изкусила, да Господичну Хеллвигъ и Гдна Бѣлцицки не чує пѣвати, и била є ова вѣсть већъ и огласшена, али се напрасно погода разведри, они се обоє появише. Прво изиђе Бѣлцицки, и пѣваше чесске и иллирске пѣсме на найизредніи начинъ, затимъ Хеллвигъ побѣдителька овогъ вечера, и одпѣва єдну изредну башъ на овай конацъ одъ Дессауера ставлѣну чесску и више народни пѣсама. Любезность природность и пріятность ове умѣтнице явила се у овимъ пѣсмама двапутъ силнія, и онай громовни плѣсакъ заиста є био заслуженъ. Дружство є било избрано и свѣтло, изъ свакояки круга били су ту найотличніи мужеви и весма лѣпе госпоє. Високо благородство било є предсталяно, државници, знатности наука и музике красиле су ову дружину. Измеђъ остали примѣтили смо княза Обреновића, Царториски, Галицина Тенбецкой и т. д. Напослѣдку буди благодарность одбору ове дружине рѣчена, кои се преправу свега овогъ постарао. Послѣ полноћи разишла се дружина у найвећемъ веселю.

СЕРБІЯ.

Београдъ, 10. Нов. — Прекюче у $2^1/_2$ сата послѣ подне преселіо се є у вѣчность млогозаслужни за родъ србски, Литераторъ и Славено-србски списатель, Іоакимъ Вуићъ у 79-той години живота своігъ, послѣ краткогъ тридневногъ болованя одъ слабости, праћене старосћу и изнемоглимъ животнимъ силама. Онъ се є за сво време живота своігъ неуморно трудіо, да роду своме полезанъ буде, да кньижество наше списаніяма своимъ обогати, а тимъ да съ те стране Србству у изображенію нѣговомъ притече. У разнимъ струкама наука онъ є и учителѣмъ био, и списанія своя свѣту Србскомъ давао, и одъ младости своє до конца живота своігъ, до близу 40 дѣла кое оригинални, кое съ разни езика преведени печатати дао; а и у рукопису іоштъ се нека налазе, о коима ће се поздніє говорити. И као што ни єдна кньига, ни єдно списаніє, ма коимъ езикомъ, и ма каквимъ слогомъ и правописомъ печатано, безъ ползе и обште користи ніє, тако є и нашъ стари Вуићъ, управляюћи се по ономъ основу: „ближнѣму ползовати", списаніяма своимъ кньижество наше обогатіо, и читаюћи публикумъ забавляо, увеселявао, и поучавао. Єднимъ словомъ, онъ ніє труда жаліо, са прибавлѣномъ наукомъ и искуствомъ своимъ роду своимъ ползовати.

Београдъ, 11. Новембра. — Дружство србске Словесности држало є 6-гъ тек. мѣс. своє редовно засѣданіє, кога су знаменитіи предмети били слѣдуюћи: 1. Прочитано є мнѣніє редовногъ Члена, Архимандрита, Г. Гаврила Поповића, о четири превода покойногъ Вукашина Радишића, кои су дружству овоме на изданіє уступлѣни одъ старателя покойникомъ опредѣлѣни. И будући да

е мнѣніе ово, као основанима побуђеняма подкреплѣно, одъ засѣданія по свему уважено: то е едномъ одъ ти превода, подъ именомъ: „Критическо житіе Баснотворца Езопа“ мѣсто у Гласнику одређено, за други, подъ именомъ: „Наука Єлинима о сачуваню добивене слободе“ опредѣлѣно е, да се у особитой кньизи изда: остала пакъ два као Србскимъ околностима манѣ приличећа, остаће непечатана у Архиви дружства. 2. Предата су на разсмотренѣ три различни величина предмета, одъ кои су два за Гласникъ наменута. 3. Примлѣна су извѣстія редовни Членова ГГ. Исидора Стояновића и Сергія Николића, о путованю ньиовомъ ради прикупляня података и споменика новіе Србске Исторіе, и одобренъ е првоме у 8 и ½ дуката цесарски состоећи се трошакъ, кои е приґикомъ свога двократногъ овогодишнѣгъ путованя учиніо.

РУССІЯ. — По приватнимъ вѣстима и у Петрограду се већъ колера появила. — Вѣсть, да е Дорпатско Свеучилиште укинуто, ніе се потврдила.

ТУРСКА. — Цариградъ, 10-тогъ Нов. — Нов. 5-тогъ су два нова пароброда, сваки одъ 60 коня снаге, у присутствію Султана у воду пуштени. — Колера се овдѣ слабо разпростире. За 16 дана само се ньи 25 одъ ове болѣсти разболѣло, и одъ ови е само 9 умрло.

ШПАНІЯ. — Мадритъ. — Кральица е државну скупштину Нов. 15-тогъ отворила. Она е тамо, праћена одъ свога супруга и кральице матере, дошла. Престолно слово врло е кратко било. У нѣму се вели, да дипломатическа отношенія спрама пріятельски странни сила нису повређена, да пакъ съ радостію явля, да ћеду се траући са римскомъ столицомъ договори срећно окончати. — Поредакъ и законость есу два моћна оружія, съ коима ће правителство миролюбивогъ гражданина и развитакъ добро разумѣвене свободе бранити. У државнимъ трошковима већи ће се редъ и штедня увести. Поднеће се далѣ предложенія закона о снабдѣнію свештенства, о свободи печатнѣ, о болѣмъ уређенію правоправства. Напослѣдку кральица скоримъ магновеніемъ очекуе, кадъ ћеду се сви Шпаньолци помирити.

Србсконародно политехничко училиште.

У брою 51 о. г. овы наши листова, напоменуо самъ мимоходце, нуждность заведеня политехничкогъ училишта за нашъ народъ у Унгаріи, у средини нашегъ народа, и на нашемъ народномъ езику. Па радостномъ вѣсћу о народномъ нашемъ Собору, у брою 80 о. г. овы листова, узбуђенъ, намѣримъ овдѣ на тай предлогъ потанѣ одговорити, и будућемъ нашемъ народномъ Собору на далѣ развићенѣ препоручити.

Потаньимъ разматранѣмъ нашегъ народногъ станя, мора се освѣдоченѣ приобрѣсти, да е найважніи путарньи изворъ неволя нашегъ народа, кое и самомъ нѣговомъ народномъ бићу пропасћу грозе: неизображеность народне массе.

Масса нашегъ народа разлучуе се у два найважнія одѣлка, као: тежатничство (Bauernstand) и грађанство (трговци и занатліе). Тежатничство, особито своинствено или баръ наслѣднонаямствено посѣдуюће обрађивану землю, есте найпространіе и найсталніе подложѣ (basis) сваке државе, и основни темель сваке народности. Ово мора, особито у државама различнонародно поселѣнимъ, бити изображено у своіой струки, у толико, да се са свакимъ другимъ народомъ садржавнимъ, безъ свакогъ уштрба на полю свое дѣлателности стицати може; другчіе ће пасти у сиромаштво и нужду, и биће изтиснуто изъ посѣдованя землѣ, разпршиће се у служби морално крѣпчіи народа, и бити ће одъ овы прогутано. Умалил' се пакъ или пропаднели овай темель коему народу, умалява се или нестае крозъ то свака можность дуге будућности обстояня таковогъ безъ темеля тонећегъ народа.

За ово избећи, посѣдую истина Срби унгарски нѣколика средства; но та су прво лоша, а друго недостатна. У колико су недостатна, треба іи умножити, тако: да гди коя обштина іоштъ школе имала неби, такову заведе; а ако препарандія, као што се чини истина бити, она една у Сомбору ніе довольна, нека се іоштъ коя н. п. за Банатъ у Бечкереку, заведе. — А ако су лоше — очемъ се сумняти ніе — мораду се найскоріе побольшати, и то тако: да се време школскогъ похођеня у сели, не само чатанѣмъ часловца и псалтира траћи, већъ да ова училишта у едно и одранилишта разумни тежака и по полученомъ моралномъ изображеню и дѣлателной вѣштини, постану. Кметискомъ (ekonomisch) наукомъ морао би сваки учитель вѣштъ бити, и при руци школску пространу баштy имати, за у едно и умно и дѣлателно ту науку дѣци подарити моћи. За то е опетъ нужно, да се и препарандиски заводи на тай конацъ преиначе и надокнаде. Овако преправлѣнъ и одранѣмъ тежакъ неће се дати одъ тежака другогъ народа у дѣлателной окретности и умѣшности побѣдити, и одъ нѣга изъ посѣдованя землѣ изтиснути. И тимъ би се узрокъ оной тужби“, да се народъ нашъ у Унгаріи умалява „страномъ искоренити могао. — Оволико о тежатничству.

Други одѣлакъ народне массе, реко, сачинява грађанство. Ово у нашемъ вѣку особиту позорность заслужуе. Моћь матеріялна и морална држава европейски наше добе, лежи у грађанству. Средства матеріялна владаня државе, новацъ, изъ руке грађанства се по найвећой страни подижу; а притомъ лежи у руку грађанства, у државама слободоуставнимъ непосредствено и у прочимъ посредствено, и законотворна моћь. И ми у Унгаріи непресѣчно спѣшимо той цѣли, да се поямъ (Begriff) обштедржавногъ оправоимућствованогъ грађанства у дѣло произведе. И то ће бити онай одсѣкъ у доби народногъ нашегъ живота, када ћемо и ми Срби, кои досадъ истиногъ сразмѣрногъ уплива у законотворство збогъ исключивогъ преимућства аристократіе и страномъ малобройности, страномъ одпаднућа, страномъ пакъ изъ родосрамства истичуће недѣлателности своеродногъ благородства, неимадосмо по вредности нашой и размѣрно удѣоничство (participatio) државне и законотворне моћи себи пріобрѣсти, у станѣ доћи.

Но мотрећи помльивіе нутарньи саставъ станя грађанскогъ и нѣгове моћи у држави, пада намъ у очи, да грађанства моћь несастои се у преимућствомъ исключиво означенимъ семеяма и особама, као кодъ до сада владаюћегъ благородства, већъ у опредѣлѣной коликоћи иметка, и млогобройности тога посѣдователя. То есть што кои народъ више имућни грађана у своемъ нѣдру брояо буде, у толико ће и државомоћніи бити; и обратно: што кои іи манѣ или нимало имао буде, у толико ће манѣ или нимало вредити нѣговъ упливъ у дѣла државна. А то значи по слѣдству: или ће владати, или владанъ и порабоћенъ бити. — Далѣ спазићемо, да се и посѣдованѣ грађанскогъ иметка такоћеръ разликуе одъ благородногъ, своіомъ несталносћу и неприлепносћу за сѣмее и особе означене, већъ зависи одъ радиностне и обртностне умѣшности и вѣштине посѣдователя, т. е. одъ ступня изображености личне послѣдователя. Стицанѣ (concurrenz) есте оно велико рѣшето, на коемъ се зрно одъ труня разбира, на ово сваки грађанинъ доћи мора; ніе ли у станю ту се одржати, пропаде, нестаде га. — И ово е болѣстна страна нашегъ рода, што у струки обртности и радиности са другимъ изображенимъ народима стицанѣ одржати неможе. Завиримо у кои хоћемо градъ, одъ старине Србима или скрозъ, или баръ съ већиномъ поселѣнъ, и наћемо, да су инородни или понайвећимъ дѣломъ (pars), или баръ найважніи трговци и занат-

ліє, и да они найвећу превагу у скуту грађанства посѣдую. Одкудъ то? — одтудъ, што су инородни вѣштіи, т. є. изображеніи. Но іоштъ досада є и тако по мало крплѣно, будући да и инородни удови међу Србе доселивши се, тако високо изображенѣ имали нису, да наши нузъ ньи баръ помало крпарити неби могли; но одсадъ, гди се сваки и найманьи предметъ радиности са излишѣмъ нѣкимъ учености одправля, и сви инородни себи училишта за таково високо изображенѣ свестрано подижу, морађеду моя србска браћа свуда уступити и одступити, коє толико значи, као у сиромаштво и ништоћу моралну и државну пропасти. Пакъ онда шта мислите, да ће инородно законотворително грађанство за станя србска шкрбити, и народность србску обезбѣдити тражити!? — Никада! — Тада смо пропали безъ трага.

За у законотворство државе и муниципія упливати моћи, морамо што можно већи брой имућни грађана у народу имати; а за такове имати моћи, морамо се за средства изображеня ньова пре свега побринути; а средства нѣгова изображена су, школе реалне србске у свакомъ србскомъ граду, а єдна србска политехника у средини Србства, и то по момъ мнѣнію у Карловци, сбогъ благодѣяня и конвикта, да би можно найвећи брой грађанства башъ и найсиромашніи, за ту цѣль себе изобразити могао.

„А трошакъ такви грдни!?“ — постаће питанѣ; ко увиди неодложность нужде таковогъ училишта за народъ србски, тай ће и трошакъ наћи. Нѣшто народни фондъ, нѣшто сувишци прихода монастирска, а друго порезъ народни; пакъ све би.

„Ено политехнике у Пешти! шта ће намъ више?“ — Ко тако вели, тай несрбствує; тай немари да родъ србски у Унгаріи у своіой другой или трећой генераціи у мађарштину утоне. Онъ немисли, да єдно неможемо многи у Пешту ићи, єръ є далеко и трошачно, а друго дуговремено и дангубно, и станю латинштиномъ узроченомъ подобно, єръ би намъ нѣколико година само на то потрошити требало, да у толико мађарски научимо, да подпуно те високе ума узражає разабрати узможемо, а то се само одъ поєдини, а не одъ массе грађанства очекивати има, коя средства свогъ изображеня кратка и при кући имати мора; а треће онъ непознає духъ Славяна, кои є єданпутъ у младости туђинствомъ запоєнъ, нигда Славенству много привредити неће, него туђинству. Завиримо у повѣстницу — загледаймо у живећегъ народа нѣдро. — При томъ є већъ и крайнѣ време за увиђенѣ приспѣло, да нама Србима ніє требе разштркивати се по туђимъ народима, већъ да намъ є прека нужда у нѣдру свогъ рода усредоточавати се, єдно за съ тимъ одбіяти населенѣ множине инородаца у скупу нашегъ народа, а друго са овимъ сбіянѣмъ и крозъ то учврсћиванѣмъ народнимъ ону грдну и пагубоносну погрѣшку наши праотаца страномъ загладити покушати, кои су се у своіой простоти и безобзирности по свой Унгаріи при доселеню разштркали, и тимъ узрокъ пропасти єдногъ знатногъ дѣла (pars) народа посѣяли. — Изъ Приморя. І. С.

ПОЗИВЪ.

Височайшимъ княжескимъ рѣшеніємъ одъ 23. Септембра 1847. В. Н. 1431. установлѣно є при Попечительству Финансіє Рударско Оддѣленіє, и опредѣлено, да се предварително началникъ тога оддѣленія избира, и постави, како би се познiє са нѣговимъ утицаємъ и други рударски чиновници наименовати могли.

Условія, подъ коима ће Началникъ Рударскогъ Оддѣленія садъ избиранъ бити, слѣдующа су:

1-во Стална нѣгова годишня плата состояти ће се изъ две хиляде форинти сребра, и додатка одъ четири стотине форинти сребра, одъ кое ће му се обе сумме, соразмѣрни део свакога мѣсеца по обичномъ новца теченію издавати.

2. Кадъ началникъ по правителственомъ дѣлу у Сербіи путовао буде, имат'ће безплатежни подвозъ, и Діюрну одъ 2 ф. сребра.

3. За преселенѣ одъ мѣста садашнѣгъ нѣговогъ пребиваня до Београда, по соразмѣрности отстоянія добит'ће 1-ну до 200 форинти сребра.

4. Овай ће началникъ за три године подъ контрактомъ бити, пакъ, ако онъ зато време одпусть одъ поданства садашнѣ своє власти добіє, и на Србско Сажительство заклетвтоложи, притомъ чрезъ теченіє три године ревностномъ службомъ, способносћу своіомъ, и заслугомъ повѣреніє правителства Србскогъ задобіє, онда ће у Категорію дѣйствителни правителствени чиновника са свима чиновническимъ правама и преимућствама ступити; не добіє ли за три године одъ садашнѣга поданства одпусть, онда ће опетъ, ако се обе уговараюће стране согласе, правительство съ ньиме на друге три године контрактъ заключити; не согласили се обе стране за новъ уговоръ, онда ће єдна другой дужна бити, шесть мѣсеци напредъ службу одказати.

5. Докъ овай Началникъ, као странъ подданикъ у Србской правителственой служби пребивао буде, мора ће се онъ писменимъ Актомъ Србскимъ земальскимъ Уредбама, Судовима, и другимъ законимъ властима подвергнути.

Кои дакле достовѣрнимъ свидѣтелствама доказати може, да онъ рударске науке, и толико по той струци искуство има, да са уваженіємъ, и ползомъ правительства Србскогъ дужности Рударскогъ Началника извршавати є у станю, нека се изволи писменимъ прошеніємъ са потребнимъ свидѣтельствама снабдѣвенимъ, до конца мѣсеца Февруара наступаюће 1848. године на попечительство финансіє тимъ извѣстніє обратити, што ће у почетку мѣсеца Марта 1848. изборъ Началника Рударскогъ предузетъ бити.

Изъ засѣданія Княжеско Србскогъ Попечительства Финансіє у Београду 1. Октобра 1847. П. Н. 3264.

Цѣна ране у грошићи у шайну.

	Пешта. 23. Ноемв. пешт. мер.		Веспримъ. 22. Октомв. пож. мер.		Мисколцъ 27. Октомв. пож. мер.		Мошонъ. 28. Октомв. пож. мер.		Ѣуръ. 23. Октомв. пож. мер.	
Жито	320	350	180	227	295	300	210	250	210	240
Наполица	260	280	157	180	180	185	170	190	190	200
Ражь	230	246	127	140	160	165	170	180	170	175
Єчамъ	152	—	90	100	100	105	105	120	120	124
Зобь	85	90	60	61	40	65	70	80	64	66
Кукурузъ	100	110	80	90	75	80	80	160	68	72

Станѣ Дунава.

У Пешти.

1. Декемв. п. р. 5′ 7″ 0‴ н. 0.

Течай новаца у Бечу 29-огъ Ноемв.

Државне облигаціє	са 5 на сто	$105\frac{3}{8}$
— —	„ 4 „ „	$93\frac{1}{4}$
— —	„ 3 „ „	66
Заямъ одъ г. 1834.	са изиграв. одъ 500 ф.	786
— 1839.	— 250 ф.	$302\frac{1}{2}$
Банкъ-акціє		1628
Дунавскогъ Паробродства		625
Унгарскогъ Средоточногъ гвозд пута		$99\frac{3}{16}$
Пештанскогъ сталногъ моста		—
Естерхазини Лозови		63
Царски дукати		4 ф. 41 кр.

Лутрія.

Будимъ, 13. Ноемв.					Бечъ, 20. Ноемв.				
37.	16	56	63.	24.	82.	19.	73.	81.	48.

Учредникъ и Издаватель Ѳеодоръ Павловичь. — У Пешти М. Дороѳеє улици Nro. 20.

У ПЕШТИ, писмени І. Баймела.